

DARBA AIZSARDZĪBAS INSTRUKCIJA DARBAM PIE METĀLAPSTRĀDES DARBAGALDIEM UN DARBAM AR ROKAS ELEKTROINSTRUMENTIEM MEHĀNIKAS UN DIZAINA INSTITŪTĀ

Vispārīgās prasības

1. Pie virpas drīkst strādāt persona, kurai ir veikta ievadapmācība, apmācība elektrodrošībā, ugunsdrošībā un kuras veselības stāvoklis ir pārbaudīts un atbilst veicamajam darbam.
2. Neuzsākt darbu un ziņot tiešajam darbu vadītājam, uzticības personai un darba aizsardzības speciālistam, ja:
 - darba apstākļi, elektroiekārtas rada draudus personiskajai vai apkārtējo cilvēku veselībai un dzīvībai;
 - virpa ir bojāta;
 - nav izsniegti individuālie aizsardzības līdzekļi;
 - nav veikta apmācība par jauno darba aprīkojumu;
 - ir pamanīta dzirksteļošana, dūmi vai liesma, deguma smaka un slēdžu uzkaršana u.c.;
 - ir nepietiekams darba vietas apgaismojums;
 - ir slikta pašsajūta, nogurums.
3. Ugunsdrošības un sprādziendrošības prasības: darba vietā aizliegts rīkoties ar atklātu liesmu un smēķēt.
4. Elektrodrošības prasības:
 - virpu lietot saskaņā ar lietošanas instrukciju;
 - ievērot brīdinājuma uzrakstus un zīmes;
 - elektroiekārtu pieslēgt pie elektropadeves un atslēgt no tās ar sausām rokām.
5. Aizliegts uzsākt darbu alkoholisko dzērienu, narkotisko, psihotoksisko vai citu apreibinošo vielu ietekmē.
6. Darba vides riska faktoru grupas
 - mehāniskie, ķīmiskie, fiziskie riski (vieglāk nosakāmi), arī psiholoģiskie un emocionālie (stress, darbs izolācijā, monotons darbs, saspringts darba grafiks u.c.) riski.
 - traumatisma (mehāniskie) jeb nelaiemes gadījumu riska faktori (piemēram, kas saistīti ar roku traumām (sagriešanās, apdedzināšanās u.tml.), smagu priekšmetu uzkrišanu, paklupšanu un pakrišanu, u. tml.);
 - fiziskie faktori (piemēram, plaukstas-rokas vibrācija, troksnis, nepiemērotu mikroklimatu un apgaismojumu u. tml.);

- ergonomiskie faktori (piemēram, darbs piespiedu pozās – stāvus vai noliecoties, vai smagumu pārvietošana u. tml.);
 - ķīmiskās vielas, kuras lieto dažādu metālapstrādes darbu veikšanai (piemēram, degviela, dažādi uzliesmojoši šķidrums, gāzes, smērvielas, eļļas, krāsas, špakteles u. c.), kā arī putekļi (atkarībā no tā, kāda veida metāli tiek apstrādāti vai iekārtas lietotas, piemēram, abrazīvu putekļus, dzelzs, mangāna, vara, alumīnija putekļus u. c.) vai aerosoli (piemēram, eļļas aerosolus vai metināšanas aerosolus);
 - psihosociālie un organizatoriskie faktori (darba laika ilgums, nakts darbs, maiņu darbs, atpūtas laika nepietiekamība u. c.).
7. Darbā ar virpu iespējami šādi darba vides riska faktori:
- kustīgas un rotējošas virpas darbgalda detaļas;
 - darba vides gaisa piesārņojums ar abrazīviem putekļiem un gāzēm (abrazīvo putekļu arodekspozīcijas robežvērtība (AER)³ 2,0 mg/m³);
 - palielināts troksnis no virpas darbības (maksimālais pieļaujamais ražošanas trokšņa līmenis ir līdz 87 dB(A)⁴, sākot ar 80 dB(A) lielu troksni, ieteicams lietot dzirdes aizsardzības līdzekļus, bet no 85 dB(A) liela trokšņa tie jālieto obligāti);
 - elektriskās strāvas trieciens, ja iekārta ir bojāta;
 - traumas, mikrotraumas no darbgalda detaļām un metāla skaidām;
 - smags darbs, fiziskā piepūle, piespiedu darba pozas un smagumu pārvietošana.
8. Strādājot ar virpu, ievērot un izmantot šādus kolektīvos aizsardzības līdzekļus:
- drošības zīmes (piemēram, „Jālieto dzirdes aizsardzības līdzekļi”, „Jālieto respirators”, „Jālieto aizsargcimdi”, „Jālieto sejas aizsardzības līdzekļi”, „Jālieto darba apavi”, ugunsdzēsības aparātu atrašanās vieta);
 - vispārējo un vietējo apgaismojumu.
9. Strādājot ar virpu, lietot šādus darba devēja piešķirtos individuālos aizsardzības līdzekļus:
- aizsargapģērbus;
 - aizsargapavus;
 - aizsargbrilles;
 - aizsargaustiņas.

Darba aizsardzības prasības ārkārtas situācijās

1. Rodoties darbgalda darbības traucējumiem, kas var izraisīt avārijas situāciju, apturēt darbgaldus līdz trūkumu novēršanai un par esošajiem traucējumiem ziņot vadītājam un personai, kas ir atbildīga par darbgalda apkopi.
2. Rodoties bīstamībai, kas var izraisīt nelaimes gadījumu, darbu nekavējoties pārtraukt un brīdināt citus tuvumā strādājošos.
3. Ugunsgrēka gadījumā nekavējoties pārtraukt darbu un ziņot tiešajam darbu vadītājam, kā arī veikt pasākumus ugunsgrēka dzēšanai. Ja ugunsgrēku nevar nodzēst pašu spēkiem, tad izsaukt ugunsdzēsēju brigādi, zvanot uz tālruna numuru

112 un hhnosaucot precīzu ugunsgrēka vietas adresi, objektā esošo cilvēku skaitu un savu vārdu, uzvārdu un tālruņa numuru.

4. Nelaiemes gadījumā cietušajam nekavējoties sniegt pirmo palīdzību un izsaukt ātro medicīnisko palīdzību, zvanot uz tālruņa numuru 113 un nosaucot precīzu nelaiemes gadījuma vietas adresi, cietušā vārdu, uzvārdu, vecumu un savu vārdu, uzvārdu.
5. Elektriskās strāvas trieciena gadījumā atslēgt strāvas avotu un cietušo atbrīvot no strāvas iedarbības. Ja cietušā pulss nav sataustāms, veikt mākslīgo elpināšanu un izsaukt ātro medicīnisko palīdzību, zvanot uz tālruņa numuru 113.
6. Avārijas vai nelaiemes gadījuma notikuma vietu saglabāt neskartu. To mainīt drīkst tikai tad, ja tas nepieciešams palīdzības sniegšanai vai ir traucēta transporta kustība.
7. Par darba laikā notikušo nelaiemes gadījumu nekavējoties ziņot tiešajam darbu vadītājam un darba aizsardzības speciālistam.

Turpinājumā:

Darba drošības instrukcija, strādājot pie metālapstrādes virpas.

Darba drošības instrukcija, strādājot pie asināšanas darbmašīnas.

Darba drošības instrukcija, strādājot pie urbmašīnas.

Darba drošības instrukcija, strādājot ar rokas elektroinstrumentiem.

DARBA DROŠĪBAS INSTRUKCIJA, STRĀDĀJOT PIE METĀLAPSTRĀDES VIRPAS

Darba aizsardzības prasības pirms darba uzsākšanas

1. Uzvilkt un sakārtot darba apģērbu.
2. Pārbaudīt, vai darba apģērba kabatās neatrodas plīstoši vai asi priekšmeti, un, ja tādi ir, tos izņemt un nolikt tiem paredzētajās vietās.
3. Pārliedzināties, vai ir nepieciešamie individuālie aizsardzības līdzekļi, un pārbaudīt to tehnisko stāvokli. Nelietot bojātus individuālos aizsardzības līdzekļus.
4. Apskatīt un sakārtot darba vietu, novākt visu lieko.
5. Ieslēgt vispārējo un vietējo apgaismojumu.
6. Pārbaudīt virpas tehnisko stāvokli pirms darba sākšanas.
7. Pārbaudīt virpas darbību tukšgaitā:
 - vadības ierīču darba kārtību (detaju padošanas ierīces, palaišanas un apstādināšanas mehānismus);
 - eļļošanas un dzesēšanas sistēmu darba kārtību;
 - ieslēgšanas un izslēgšanas sviru fiksācijas darba kārtību (pārliedzināties, lai nenotiktu automātiska pārslēgšanās no tukšgaitas uz darba gaitu).
8. Aizliegts uzsākt darbu, ja virpa nav darba kārtībā.
9. Ja virpa ir bojāta, par to ziņot darba devējam un pie bojātās virpas novietot informatīvu zīmi „NESTRĀDĀT! BOJĀTS!”.

Darba aizsardzības prasības darba laikā

1. Lēni tuviniet griezni apstrādājamai detaļai, nepieļaujiet nevēlami strauju skaidas biezuma palielināšanos.
2. Lai izvairītos no traumām:
 - netuviniet galvu patronai vai griezējinstrumentam;
 - nesniedziet un nesauņemiet priekšmetus pāri kustībā esošām virpas daļām;
 - neatbalstieties pret virpu, nelieciet uz tās instrumentus un sagataves;
 - nemēriet apstrādājamo detaļu, neeļļojiet, netīriet un nenovāciet skaidas no virpas, kamēr tā nav pilnīgi apstājusies;
 - nepieļaujiet, ka grieznis grieztu pārāk garu skaidu;
 - neapturiet virpu, bremzējot patronu ar roku;
 - neatejiet no virpas, to neizslēdzot;
 - nepieturiet un neķeriet ar roku nogriežamo detaļu.
3. Detaļu slīpēšanu izdriest ar stingrā rokturī iestiprinātu vīli vai smilšpapīru! Rokturim jābūt ar aizsardzības gredzenu.
4. Pirms virpas izslēgšanas attāliniet griezni no apstrādājamā materiāla.
5. Lietojiet bultskrūvju un uzgriežņu izmēriem atbilstošas atslēgas.
6. Ja darba laikā tīklā pazūd spriegums, nekavējoties izslēdziet virpu.

Darba aizsardzības prasības, beidzot darbu

1. Izslēgt virpu (atslēgt no elektrības padeves).

2. Sakārtot darba vietu – instrumentus, palīgierīces un materiālus nolikt tiem paredzētās vietās.
3. Attīrīt darbgaldus no metāla skaidām ar tam speciāli paredzētu suku.
4. Uzslaucīt grīdu ar tam speciāli paredzētu grīdas slotu.
5. Notīrīt, sakārtot un nolikt paredzētajā vietā darba apģērbu un individuālos aizsardzības līdzekļus.
6. Pārbaudīt, vai nav palikuši gruzdoši, kvēlojoši priekšmeti, atkritumi vai materiāli, un, ja tādi ir, apdzēst tos.
7. Izslēgt apgaismojumu.

DARBA DROŠĪBAS INSTRUKCIJA, STRĀDĀJOT PIE ASINĀŠANAS DARBMAŠĪNAS

Pirms darba uzsākšanas

1. Pareizi uzgērbiet spectērpu, uzlieciet galvassegu.
2. Pārbaudiet aizsargierīču stiprinājuma drošību.
3. Pārliedcinieties, vai abrazīvais disks nav ieplīsis un pārbaudiet, kā tas ir nostiprināts.
4. Pārbaudiet darbmašīnas sazemējumu.
5. Nostipriniet atbalstu 2 – 3 mm attālumā no abrazīvā diska.
6. Paejiet sāņus no bīstamās zonas un pārbaudiet darbmašīnu tukšgaitā.
7. Tieši pirms darba sākuma uzlieciet aizsargbrilles.

Darba laikā

1. Asinot instrumentu, turiet to stingri, lēnām, bez grūdieniem tuviniet to abrazīvajam diskam nedaudz augstāk par tā horizontālo asi.
2. Nenoliecieties pie asināmā instrumenta, lai sekotu tā uzasināšanas gaitai! Instrumenta un abrazīvā diska saskari nosakiet pēc dzirkstelēm! Uzasināšanas kvalitāti nosakiet pēc tam, kad instruments ir attālināts no tecīlas.
3. Neasiniet uz diska sānu virsmas.
 4. Necentieties noteikt instrumenta uzasināšanas kvalitāti ar tausti.
 5. Nelieciet uz darbmašīnas asināmos instrumentus, šablonus un citus priekšmetus.
 6. Ja vajag atiet no darbmašīnas, izslēdziet to un sagaidiet tās pilnīgu apstāšanos.

Pēc darba beigšanas

1. Izslēdziet darbmašīnu un (pēc diska pilnīgas apstāšanās) noslaukiet to ar birsti.
2. Sakārtojiet individuālās aizsardzības līdzekļus.

DARBA DROŠĪBAS INSTRUKCIJA, STRĀDĀJOT PIE URBJMAŠĪNAS

Pirms darba uzsākšanas

1. Pareizi uzgērbiet spectērpu (halātu vai priekšautu, uzročus), uzlieciet galvassegu.
2. Pārbaudiet siksnas pārvada aizsardzības norobežojuma drošību.
3. Pārbaudiet korpusa sazemējumu.
4. Stingri nostipriniet urbi patronā.
5. Pārbaudiet urbja mašīnu tukšgaitā, ieslēgšanas un izslēgšanas pogu darbību.
6. Stingri nostipriniet detaļu spīlēs vai konduktorā.
7. Tieši pirms darba uzsākšanas uzlieciet aizsargbrilles.

Darba laikā

1. Nelietojiet urbjus, kuru nostiprināšanas daļa ir izdilusi.
2. Pirms urbšanas paredzamo caurumu centros iesitiet padziļinājumus!
3. Rūpīgi nostipriniet detaļu.
4. Kad urbis ir sasniedzis vajadzīgos apgriezienus, tuviniet to detaļai lēnām, bez rāvieniem un pārliekas piepūles.
5. Urbšanas beigās esiet īpaši uzmanīgi: samaziniet spiedienu uz urbja padeves sviru.
6. Urbjot lielas koka detaļas, zem tām palieciet dēļa vai saplākšņa nogriezni.
6. Lai izvairītos no traumām:
 - netuviniet galvu urbim;
 - nestrādājiet cimdos;
 - nelieciet uz urbja pamatnes nevajadzīgus priekšmetus;
 - neeļļojiet un neatdzēsējiet urbi, izmantojot lupatas;
 - nebremzējiet patronu vai urbi ar roku;
 - neatejiet no urbja, to neizslēdzot.
7. Ja pazūd spriegums, nekavējoties izslēdziet elektrodzinēju.
8. Pirms izslēdziet elektrodzinēju, attāliniet urbi no detaļas.

Pēc darba beigšanas

1. Pēc urbja mašīnas apturēšanas notīriet skaidas ar birsti!
2. Nepūtiet skaidas, neslaukiet tās ar rokām.
3. Izņemiet urbi no patronas.

DARBA DROŠĪBAS INSTRUKCIJA, STRĀDĀJOT AR PĀRNĒSĀJAMIEM ROKAS ELEKTROINSTRUMENTIEM (URBI, ZĀGI, ĒVELI U.C.)

Pirms darba uzsākšanas

1. Pareizi uzgērbiet spectērpu, uzlieciet galvassegu.
2. Saņemot instrumentu, pārliedzinieties:
 - par visu savienojumu drošību;
 - vai nav traucēta atbilstošo detaļu kustība;
 - vai nav bojāts sprieguma pievadkabelis un aizsardzības sazemējums;
 - vai darbojas ieslēgšanas un izslēgšanas slēdzis,
 - vai griezējinstrumenti griežas pareizā virzienā.
3. Apgūstiet pirmās palīdzības sniegšanas un mākslīgās elpināšanas praktiskos paņēmienus elektrotraumu gadījumos.
4. Saņemiet montiera gumijas cimdus un paklāju. Pārbaudiet, vai tie nav bojāti.

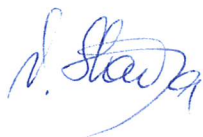
Darba laikā

1. Sekojiet, lai apstrādājamā kokmateriālā nebūtu naglas un citi metāla priekšmeti.
2. Nepieļaujiet instrumenta saskari ar mitrumu, netīrumiem, metāla skaidām un nevajadzīgiem priekšmetiem.
3. Sekojiet sazemējuma stāvoklim.
4. Ieslēdziet elektroinstrumentu tikai pēc apstrādājamās detaļas nostiprināšanas paredzētajā vietā, tuviniet instrumentu detaļai lēnām, plūstoši, bez asām kustībām un bez grūdieniem.
5. Nestrādājiet ar instrumentu, kurš pastiprināti vibrē.
6. Apstrādājiet tikai droši nostiprinātās detaļas.
7. Ja nepieciešams atstāt darbavietu, obligāti atslēdziet elektroinstrumentu no tīkla.
8. Novietojiet instrumentu stabilā, drošā vietā.
9. Strādājot ar elektroinstrumentu, sekojiet barojošā kabeļa stāvoklim.
10. Nemainiet un neregulējiet griezējinstrumentu, neatvienojot elektroinstrumentu no tīkla.
11. Nepārvietojieties no viena darba iecirkņa uz otru ar ieslēgtu instrumentu.

Pēc darba beigšanas

Atslēdziet elektroinstrumentu no tīkla, atvienojiet sazemējumu un notīriet no instrumenta ar birsti putekļus un citus netīrumus.

Instrukciju sagatavoja

V. Slava